

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA
SLOVENSKÁ NÁRODNÁ SKUPINA IAML

PRAMENE SLOVENSKEJ HUDBY

HUDOBNÝ NÁSTROJ – PRAMEN
ARTIFICIÁLNEJ HUDBY

Martin 2012

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA
SLOVENSKÁ NÁRODNÁ SKUPINA IAML

PRAMENE SLOVENSKEJ HUDBY

HUDOBNÝ NÁSTROJ – PRAMEŇ ARTIFICIÁLNEJ HUDBY

Zborník z 31. konferencie hudobných knihovníkov,
archivárov a múzejníkov

Zostavili: Martina Božeková, Anna Kucianová
Martin 2012

PRAMENE SLOVENSKEJ HUDBY

HUDOBNÝ NÁSTROJ – PRAMEŇ ARTIFICIÁLNEJ HUDBY

*Zborník z 31. konferencie hudobných knihovníkov,
archivárov a múzejníkov*

Vydanie prvé

Lektorovali: PhDr. Anna Urbancová, DrSc., PhDr. Anna Žilková, CSc.

Zostavili: Mgr. Martina Božeková, PhDr. Anna Kucianová, PhD.

Zodpovední redaktori: Mgr. Martina Božeková, PhDr. Anna Kucianová, PhD.

Jazyková redaktorka: Eleonóra Oravcová

Obálku navrhol: Ing. Milan Novák

Technická redakcia a sadzba: Mgr. Zdenka Oravcová, Ing. Milan Novák

OBSAH

Úvod	5
Karol Medňanský: Hudobné nástroje – nositelia symbolov a hudobných myšlienok	7
Michal Hottmar: Lutna a pamiatky lutnovej hudby na Slovensku 16. a na začiatku 17. storočia	27
Ladislav Kačic: Hudobné nástroje v inventároch niektorých reholí na Slovensku (jezuiti, piaristi, františkáni) v 17. a 18. storočí	43
Peter Hochel: Znovuobjavovaná duchovná tvorba Antona Aschnera (s prezentáciou úryvkov z Miserere mei ex molli C)	59
Miriam Žiarna: Interpretácia sopránových partov v sakrálnych skladbách P. Petra Petka a P. Pantaleona Roškovského	77
Marek Cepko: Organárska firma Gebrüder Rieger a jej pôsobenie na území súčasného Slovenska	91
Andrej Štafura: Poznámky k reštaurovaniu historických organov	107
Marian Alojz Mayer: Organár Martin Podkonický z Banskej Bystrice	115
Miriam Matejová: Hudobná pozostalosť Jozefa Chládku (1856 – 1928) – ružomerského regenschóriho a skladateľa	135
Peter Jantoščiak: Cesta od katalogizačných kariet k digitálnym záznamom (digitálne záznamy umeleckých hudobných nástrojov v SNM – HuM)	141
Matilda Hýrošová: Artificiálna hudba v hudobných oddeleniach knižníc	155
Zuzana Petrášková: Literatúra o hudebních nástrojoch ve fondu Národní knihovny ČR	163
Peter Halko: Hudobné, knihovnícke, múzejnícke a archívnické námety na slovenských pamätných minciach	169
Menný register	180

INTERPRETÁCIA SOPRÁNOVÝCH PARTOV V SAKRÁLNYCH SKLADBÁCH P. Petra Peťka a P. Pantaleona Rošovského

Miriam Žiarna

Významným a veľmi originálnym hudobníkom, ktorý pôsobil v kláštore v Podolínci, bol P. Peter PEŤKO a S. Martino (1713 – 1793)¹. Jeho skladby (antifóny, árie, pastorely a vianočná omša) sú charakteristické zachovávaním typických znakov barokového štýlu, jednoduchou, výrazne spevnou melodikou a harmonickými zmenami. Skladby na vianočné obdobie sú skomponované na latinský text a originálne čerpajú z ľudovej melodiky podtatranskej oblasti (Missa ex G Jesuli Nati /1759/ a niekoľko ďalších pastorel)².

Obrázok 1 je ukážkou sopránového partu Alma Redemptoris Mater A dur. Forma je dvojdielna A (a + a + b + c) v 2/4 takte, B (d + d + e + f + d) v 3/8 takte, čo vyplýva z obsahu textu. Prvé verše sa zaoberajú hriechmi ľudstva, preto je v skladbe použitý tempus imperfectum, ale B diel (takt 81), v ktorom sa spomína Mária ako panna dokonalá myslou i telom (takt 81 a 93 Virgo) je použitý tempus perfectum. Introdukcia a (takty 1 – 16), medzihra d (takty 81 – 92) dohra d (takty 125 – 136), okrem toho, že prinášajú imitácie fráz vokálneho partu, ako je výrazný bodkovaný rytmus, behy smerom nahor i nadol, rozložené akordy, klesajúce tercie po sekundách, zastávajú aj úlohu akejsi svorky, ktorá celú formu sceľuje. Tempo Moderato v diele A by sa malo hrať mierne rýchlo (♩ = 104) a v diele B (♩ = 120), pričom druhý diel nadobúda trojdobým metrom mierne tanečný charakter.

V textovej predlohe ide o zhudobnenie veršov mariánskej antifóny, ktorá je napísaná pravidelným časomerným nerýmovaným veršom, typickým pre antickú

¹ Narodil sa v októbri 1713 v Hniezdnom, v rokoch 1728 – 1733 bol študentom kolégia piaristov v Podolínci a v roku 1733 vstúpil do piaristického rádu a prijal radové meno Petrus a Sancto Martino. Pôsobil ako profesor rétoriky, kazateľ a misionár vo východnom Prusku a hudbe sa väčšinou venoval len počas pobytu v Podolínci, kde zomrel 13. 7. 1739.

KAČIC L. (Ed.) P. Petrus Peťko a Sancto Martino SP: Missa ex G Jesuli Nati [Vianočná omša G dur] [1759]. 2009, s. 7 – 10.

² KAČIC, L. Barok. In Dejiny slovenskej hudby. 1996, s. 108.

RESUMÉ

Uvedený príspevok prináša stručnú kompozičnú charakteristiku a prehľad sakrálnych vokálnej tvorby skladateľov P. Petra Petka a P. Pantaleona Rošovského, ktorí pôsobili na území Slovenska v období baroka. Na vybraných ukážkach sopránových partov sa zaoberá formovým a interpretačným rozborom, ktorý sa venuje stručnej charakteristike formy skladby, metru, tempu, textovej predlohe, frázovaniu, melodicko-rytmickej štruktúre, intonácii, dynamicko-agogickej výstavbe, hudobnej artikulácii, hudobno-slovným prízvukom a akcentom, obsahu a výrazu skladby a vokálno-technickej náročnosti, najmä pokiaľ ide o rozsah a požiadavky na techniku spevu.

Kľúčové slová: P. Peter Petko. *Alma Redemptoris Mater*. P. Pantaleon Rošovský. *Cur mundus militat*. Formovo-interpretatívny rozbor.

RESUME

This article deals with the compositional characteristics and sacred vocal composers of P. Peter Petko and P. Pantaleon Roskovsky, who lived in Slovakia in the Baroque period. In the selected sopranos parts focuses the form and interpretation analysis – metre, tempo, text, phrasing, melodic and rhythmic structure, intonation, dynamics and agogics construction, the articulation of music, accent, expression and vocal technique.

Key words: P. Peter Petko. *Alma Redemptoris Mater*. P. Pantaleon Roskovsky. *Cur mundus militat*. Form and interpretation analysis.